Ч. 69 Неділя 28 марта (9 цьвітня) 1899 Рік IX

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(З краєвих соймів. — Розрухи в Наході. — Вісти з Болгариї. — Справа самоаньска. — Німці в Хіні.)

В стирийскім соймі поставив пос. Котулиньский на вчерашнім засіданю внесене, в котрім висказує переконане, що спосіб, в який правительство уживає §. 14 основних законів державних, противить ся постанові тогож закона, і взиває сойм, щоби той запротестував против такого поступованя та щоби зазначив потребу повороту на дорогу традицийного і історичного розвою монархії в цїли заведеня на ново парляментарних і конституцийних відносин. На то заявив намістник ґр. Клярі, що після погляду правительства сойм краєвий, що правда, має право радити над загальними законами, вже виданими, о скілько розходить ся о їх вплив на добро краю але до нарад над §. 14 есть компетентним лиш парлямент.

В ческім соймі роздано вчера предложене о утвореню нових судів окружних, в котрім сказано між иншим, щоби міністерство „евентуально" застановило ся над тим, чи в Карльсбаді має бути утворений суд окружний. Narod. Listy кажуть отже, що ту постанову треба так розуміти, що Німці можуть той суд окружний одержати яко нагороду за пильність і добре поведене.

Про розрухи в Наході доносять тепер, що початок до них дав страйк, розпочатий ткацкими робітниками ще 16 лютого. Страйк той тревав аж до 22 марта а в тім часї робило службу 25 жандармів. Розрухи вибухли нараз як би на команду. В Наході і в охрестности відбули ся численні ревізиї домові а наслідком їх арештовано богато осіб.

З Болгариї розійшли ся в послідних днях погані вісти, вказуючі з одної сторони на погану господарку політичну, з другої на моральний упадок найвисших кругів болгарскої суспільности. Болгарска ґазета „Нови Век" оголосила дати о скандальній господарці кабінету Стоїлова. З тих дат показує ся, що Болгария завинила заграничним державам в межинароднім руху почтовім 1,720.850 франків, за виплачені в Болгариї посилки; з того винна Болгария лиш самій Австриї 676.449 фр. Згадана ґазета наводить навіть оригінальні ноти, бельґійску, німецку і угорску, в котрій ті держави домагають ся енерґічно виплати. Сей факт підкопав дуже кредит Болгариї за границею і зробив неможливою виміну обороткову. — Нині знов принесли віденьскі вісти нову скандальну сцену, нагадуючу ту. за котру засуджено на смерть ад'ютанта князя, Бойчева і директора поліциї Новеліча; і сим разом стала ся жертвою розпусти якогось міністра дівчина, акторка чи шанзонетка з Австро-Угорщини, котру тепер збожеволілу привезено до Відня.

Справу самоаньску залагоджено поки що в той спосіб, що Німеччина, Анґлія і Сполучені Держави американьскі згодили ся вислати на острови комісию, зложену з трох членів а ухвали к[illegible]ісиї мусять бути одноголосні.

Німці заняли І-гау в Шантунґу, і взяли ся вже судити виновників послідних розрухів. Се поступоване мало такий успіх, що правительство хіньске постановило вислати войско для охорони місіонарів і гірників в Шантунґу

Новинки.

Львів дня 8-го цьвітня 1899.

— **Іменованя.** П. Президент Міністрів іменував ад'юнкта будівництва в Намістництві львівскім Ад. Ціхановского інжинером в Міністерстві внутрішних справ. — П. Міністер рільництва іменував лїсових люстраторів: Кар. Гетпера, Фридр. Клюсюка, Ром Копецкого, Казим. Ахта і Кир. Кохановского радниками лїсництва. — Ц. к. Намістництво іменувало комісарями парових кітлів: старшого інжинера Генр. Стоя в Бережанах для повітів: перемишляньского і рогатиньского, інжинера Вікт. Бронцковского в Жовкві для повітів: чесанівского, равского, сокальского і жовківского, ад'юнкта будівництва ...ар. Герштінгера в Стрию для повітів: долиньского і жидачівского

— **Преосьв. епископ Константин Чехович** був оногди на авдиенциї у Цїсаря.

— **Директором галицкої каси щадничої** іменував п. Маршалок краєвий п. Антима Пикоровича, директора тернопільскої філії львівского банку гіпотечного, а заступником директора дра Едварда Стройновского, львівского лїкаря.

8)

ГЛУХИЙ КОВАЛЬ ПРАКОВСКИЙ.

(З мадярского — Кольомана Міксата).

(Дальше).

Ґаль примусив нас сїдати, бо хотїв і сам сїсти і випочивати.

— Так, так — почав дїд, бо вже почав в души роздумувати, як би то найлїпше було відобрати свого пса від барона, колиб Ґаль не взяв від него гроший. — Дївчата ростуть як на дріжджах, і не оглянеш ся, коли вже треба їх віддавати. А що-до твоєї дочки, то она дійстно дуже хороша дївчина і заслугувала би — то буду говорити доки жию — аби дістала за мужа Мадяра.

— Дурниця, ми всї походимо від Адама.

— Але той Дубек чей з доброї родини?

— Очевидно, очевидно, він також шляхтич як і ми.

— Так, так; ну коли его Пірошка любить, то всьо добре.

— Она вже его полюбить — сказав Ґаль від нехочу, немов би навкучилась єму та розмова

— Як? Она аж полюбить его? А то що такого?

— Ну, ну — засьміяв ся старий Ґаль, немов би его нинї не могло нїчого розгнївати. — Требаж знати дївчата, особливо як розходить ся о поручника.... золотом шита одіж.... Певне.... кавцию зложить старий Ґаль, очевидно....

Він так розлютив ся, що виглядав як дикий зьвір.

— Гм — відповів дїд — ти гадаєш о Праковскім?

— Так, — погадай собі — він важив ся просити о єї руку. Такий Праковский, син коваля, о руку дочки Ґаля! Який нинї сьвіт! Які люди!

— Але як єї любить!

— То безличність! Алеж написав я єму лист, написав! До суду віку не забуде его і певне ним не похвалить ся. Нинї мусїв его дістати, то як раз четвертий день. Вір менї, що то той злодїй старий Праковский намовив его до того, як він тут був на відпустцї. Підносити очи на дочку Ґаля!

— То він писав з Міляна?

— З Міляна, але колиб лиш то, але — то лиш тобі кажу — і дївчина плаче, бо він завернув їй голову. Чорт знає, що сидить в таким уніформі. Она не хотїла в жаден спосіб написати єму, що з того всього нїчого не буде, бо она любить иншого, и так дальше.

— А написала?

— Очевидно.

— Ти примусив єї до того?

— Я і мій вірний слуга, ось той там на дверех.

При тих словах показав, сьміючи ся, на шкіряний нагай, що там висїв.

Вся кров ударила менї до голови на гадку, що той людоїд міг свою дочку бити нагаєм, і був би его на місци задусив.

Дїд підняв ся і сягнув по мошонку; хотів платити. То було у него найбільшим знаком погорди.

Але Ґаль боронив ся руками і ногами.

— Що? Ти не хочеш задержати гроший? Алеж сховай, Андрію. Нїхто не сьміє казати, що старий Ґаль не знає ся на приязни.... Я не хочу від тебе гроший, радше позичу собі.

Треба лиш було доброго слова, аби дїд — котрого дуже дїймило то, що Ґаль упоминав ся і що бояв ся поговірки людий — не сховав знов гроші до кишенї.

— Ну, то дякую тобі, товаришу — сказав, кладучи руку на рамя Ґаля.

Той аж майже зігнув ся під тяжким ударом дїдової руки і почав кашляти, та промовив між тим уриваним голосом:

— Але.... ріжницю.... очевидно.... заплатиш....

— Яку ріжницю? спитав здивований дїд.

— А ту, о яку я дороще заплачу процент у жидів, бо они не дають на малий процент. Ти не знаєш, як они мене не люблять.

— Ну, до того не треба великої фантазиї.

Але Ґаль не спізнав ся на тїй насьмішцї.

— Мусиш заплатити о два проценти більше. Добре?

Я бачив по очах і по лици дїда, що він вагує ся, чи має задержати гроші, чи кинути єму перед очи. Але він поборив свою відразу і відповів лиш глумливо:

— Алеж добре, ти стара пявко. Ходїм Павле.

За кілька днїв довідались ми, що старий Ґаль робив так з усїми своїми довжниками. Іменно, що жадав від них гроший під покрив-

— **Семі звичайні загальні збори товариства взаїмних обезпечень „Днїстер“** відбудуть ся дня 11-го мая, в четвер по Томиній недїли о годинї 10-тій перед полуднем у Львові в великій сали „Народного Дому“. На порядку дневнім стоять справи: 1. Відчитанє протоколу VI. звичайних загальних зборів. 2. Справозданє Дирекциї і Ради надзираючої за VI. рік адміністрацийний (1898). 3. Справозданє комісиї ревізийної за рік адміністрацийний 1898. 4. Внесеня ради надзираючої: а) в справі розділу надвижки доходу 14.287 зр. 55 кр., б) в справі винагороди 2 вибраних членів Дирекциї, їх заступників і 3 членів комісиї ревізийної. 5. Вильосованє листів уділових фонду основного в сумі призначеній на амортизацию по мисли арт. V. статута. 6. Вибір: а) 6 членів Ради надзираючої на місце бл. п. о. Алексія Тороньского і уступаючих по мисли § 92 статута: дра Михайла Короля, о. Мирова Подолиньского, о. Льва Туркевича, Володимира Шухевича і дра Йосифа Олеськова — на протяг 3 лїт, б) 5 заступників членів Ради надзираючої на 1 рік, в) 3 членів комісиї ревізийної і 1 заступника на 1 рік. 7. Означенє числа членів Ради надзираючої по мисли § 89 е) статута, маючих вибрати ся на найблизших загальних зборах. 8. Інтерпеляциї членів. О годинї 8-ій рано відправить ся богослуженє за всякое прошенїє в церкві Успенїя Пресьв. Діви Мариї. — Безпосередно по тих зборах о годинї 4-тій з полудня відбудуть ся треті загальні збори товариства взаїмного кредиту „Днїстер“ у Львові. Порядок дневний: 1. Відчитанє протоколу з попередних загальних зборів. 2. Справозданє Ради надзираючої і Дирекциї за III. рік адміністрацийний. 3. Справозданє Комісиї ревізийної за III. рік адміністрацийний. 4. Розділ зиску за р. 1898 в сумі 5.681 корон 89 гел. 5. Внесеня і інтерпеляциї членів.

— **Міліонерка бар. Гіршова** померла дня 1-го цьвітня на замку Борґард під Парижем в 66-ім роцї житя. Спадкоємцями стала родина баронової, брат Фердинанд Бішофсгайм і сестра Леонова Ґольдшмідт і Монтефіорова. Умираючи починила записи, щоби утворені нею фундациї могли дальше, без нічиєї помочи істнувати. З єї добродійности користали в значній мірі також галицкі жиди. Гіршова утворила фундацию у Відни, котра убожшим купцям і ремісникам дає запомоги зворотні в дрібних ратах. Сю фундацию вивінувала півтораміліоновим маєтком, а так само другу фундацию, що удержує в Галичинї 48, а на Буковинї 2 школи для жидівских дїтий. Та послїдна фундация має також за задачу, розділювати стипендиї межи терміняторів, котрі хотять за границею образувати ся дальше в ремеслї.

— **Утеча адвоката.** Звістний у Львові адвокат др. Фридрих Кратер виїхав дня 30 марта, буцїм то в інтересї канцеляриї, за границю, а на днях прийшов від него лист з поясненем, що пан меценас покинув Львів, родину і канцелярию раз за завсїгди. По близших дослїдах показало ся дальше, що пан меценас забрав з собою чимало людского гроша, бо в сумі 80.000 зр., на котру зложили ся: судовий депозит (42.000 зр.) нп. Пеґловского і гр. С. Тарновского, вадіюм віденьского „Central-Bodencredit“ (8.000 зр.) на лїцитацию дібр і крім того 30.000 зр. віна своєї жінки. Здогадують ся, що др. Кратер утїк до Росиї або до Румуниї.

— **Під колесами воза** погибла вчера коло костела сьв. Анни у Львові трилїтна дитина, Єлена Радевичівна, дочка каменичного сторожа з Городецкої улицї. Конї, котрими повозив селянин Квас з Сорок під Львовом, надбігли з гори в такім розгонї, що він не міг їх здержати і наїхав на дитину, котра упала під конї так нещасливо, що дістала удар копитом в голову. Дитина на місци померла.

— **Висліджені убийники.** В осени м. р. донесли американьскі ґазети, а між ними „Свобода“, що в Канадї недалеко міста Віннїпеґу, вимордували якісь злочинцї родину галицкого виходця Івана Бовчка, що лиш тамтого року приїхав до Америки з борщівского повіта. Власти зарядили слїдство і по якімсь часї удало ся їм зловити убийників. Суть ними два галицкі еміґранти, сусїди Бовчка в Америцї, Гоньчак і Чуба. Суд в Віннїпеґу засудив обох розбишаків на кару смерти. Стратять їх дня 26 мая.

— **Самоубийство старця.** В Могачи на Угорщинї застрілив ся з невідомої причини адвокат Кароль Балоґ, 80-лїтний старець.

— **У всїх справах войскових** уділяє точних інформаций Іван Бачиньский, пенсионований ц. і к. капітан і касиєр „Днїстра“ у Львові (ринок ч. 10.)

Господарство, промисл, торговля, гігієна і виховане.

Добрі ради.

— Дещо про ростини промислові і торговельні. Кождий розумний господар повинен старати ся вишукувати собі тілко нових жерел доходу, кілько лиш зможе. Чим більше тих жерел, тим ліпше для господаря, бо потягне то звідси, то звідси, і все-таки щось призбирає, хоч би й з малого господарства. Одним із таких жерел доходу суть для господаря всїлякі ростини промислові і торговельні; він повинен длятого старати ся і їх управляти, лиш не на ослїп, але в добре обдуманій цїли. До таких ростин належать передовсїм ті, що дають прядиво і олій, отже: лен і коноплї, ріпак олїйний, ріпа олїйна, ржій або льнянка і сонїчник. Дальше: мак; гірчиця біла і чорна; хміль і тютюн; хрін; кминок, ганиш, коприй і колядра, шафран і сьвітлушка; гордовля рожева або чорна рожа, звана також чорною мальвою; синильник і бріч, топінамбур, цукрові бураки і цикория. Хто би хотїв такі ростини управляти, мусить насамперед добре розважити, чи і який зиск може з них мати і чи управа їх єму виплатить ся. Олїйні ростини н. пр. добре би там управляти, де суть з одної сторони олїйнї, що бють олій, а з другої, де би той олій можна добре продавати або ужити до виробу покостів, мила і смаровила. Богато з тих ростин можна би ужити на власну потребу і на продаж, декотрі лиш на продаж. Господар повинен длятого, коли возьме ся до управи таких ростин, використати їх всесторонно: одно продати, друге з'ужиткувати на власну потребу, переробити, і ту перерібку або самому з'ужиткувати або продати; що можна, ужити на пашу або на корм для худоби (макухи, листє і била з топінамбура), на топливо (терміте і била сонїчника) і т. д. О таких то ростинах поговоримо опісля о кождій окремо.

— Місячна редьква або редьковка єсть то одна із найперших новин городових на торзї, найдешевша, але длятого й най-

---

кою, що у него весїлє, але не взяв від нїкого гроший, лиш попідвисшував всїм проценти. І так справдї зібрав він Пірошчине приданє з працї бідних довжників.

XI.

Вистріл.

Вкінци вибрались ми з того дому, очевидно не скорше, доки аж дїд не підписав нового скрипту довжного на висший процент.

— То так, аби не забути, бо ми всї смертні — сказав Ґаль. — Ах, яка страшна та смерть, Андрію, яка страшна — додав зітхаючи. — Але що найгірше, то те, що ми умираємо, а другі ще жиють.

Ми аж лекше відітхнули, коли вийшли з тої хати, де мешкала та погана душа. На дворі сьвітило сонце і синїло небо, лише на самім краю овиду від полудня видко було червонаві хмарки. То — кажуть — вїщує дощ. З щебетом лїтали ластівки понад землю, тут і там видко було ще каплї роси на траві. Як раз відозвали ся третий раз дзвони в церкві взиваючи на богослуженє.

— Пополудни поїдемо до Рошмалї, буду пробовати відкупити Манпі, бо без него аж не можу жити.

— Підемо до церкви, дїду?

— Певне, коли ми вже тут, значить, ми були би і так пішли — додав, немов би хотїв оправдати ся. — Станеш коло церкви Мішка — сказав до фірмана.

Площа перед церквою була нинї повна всїляких фір. Що то могло бути, що парохіяни так численно з'їхали ся? Може перевідали що о вінчаню Пірошки і хотїли почути першу оповідь?

І справдї церков була битком набита. Почали лише що співати псальми перед проповідю і дїд застав ще своє місце вільне. І престол був нинї незвичайно прибраний. Ґрубі воскові сьвічки горіли по обох боках а лїхтарі були прикрашені рожами і гіяцинтами.

Люди шептали собі, що то всьо прислав пан Дубек.

Наші знакомі були всї вже зібрані. Чотири дочки Фолькушгазі'ого, Мария Круді і Вільма Вер, не було ще лиш Ґалїв. Старий Фунтік вже давно спав, підперши ся рукою, а столяр молив ся о дощ. І Праковский співав там як звичайно і єго голос приглушував всїх инших.

Нараз зробила ся глота коло дверий, люди почали розпихати ся і заколибали ся, так що аж красна пані Бузінкай відоймила палець від книжки, з котрої співала псальми і піднесла льорнету до очий.

— Молода — шептали. Дївчата заворушили ся, пообертали ся до дверий і зробили перехід, розступаючись в право і в лїво.

Пірошка, що увійшла з материю, виглядала між всїми сїльскими красавицями як лелїя між півоніями.

Яка блїда зробилась она від тамтого року! Єї очи побільшіли, лиця схудли а уста побілїли. Ледяною студению віяло від неї. Я був би дуже радо вмовив в себе, що она змінила ся на гірше, але не міг, бо коли добре придивив ся, то мусів признати, що була красша як коли небудь.

Всї зглядали ся на неї, заки сїла на своїм місци і ще й тоді неодин дивив ся на неї, але то цїлком єї не мішало і она ще висше держала свою головку.

Пастор виголосив довгу проповідь, з котрої я нї слова не чув. Всїми заволодїв загальний неспокій; пані покашлювали, мужчини сували ногами і всьо аж лекше відотхнуло, коли прийшла на чергу послїдна молитва і пастор по скінченім богослуженю витягнув всїм добре знану книжку оповідий.

Зробила ся гробова тишина. Заздрістно дивили ся дївчата на ту книжку, з котрої пан пастор прочитав дзвінким голосом, що благородний пан Антін Дубек з Берна вибрав собі за жену панну Пірошку Ґаль.

Знов всї очи звернули ся на молоду відданицю, але она вже не держала голови гордо в гору, лише спустила єї і почервоніла.

Відтак і то проминуло, відозвали ся орґани і розпочав ся спів. Всьо вернуло до свого звичайного порядку, а глухий коваль виспівував послїдний псалом таким сильним і звучним голосом, що, здавало ся, церков завалить ся. Инші сьпіваки не умили ся до него. Але нараз він дрогнув і голос завмер на єго устах.

Було щось такого дивного, немов би цїла церков затрясла ся, навіть дяк на хорі помилив ся в сьпіві. Всьо видивило ся на Праковского як на годинник, коли перестане іти. Що стало ся старому?

А він відвернув ся неспокійно і спитав сидячого по заду різника Слябі'ого:

— Що то за вистріл?

— Вистріл? — спитав різник. — Я нїчого не знаю. О якім вистрілї говорите, куме?

— А ось лише тепер чув я єго.

— Ну, я не чув нїчого — крикнув єму Слябі до уха, усьміхаючись. — Може вам що причуло ся?

— Нї, нї. Я чув вистріл з рушницї, правда Фунтік?

Фунтік заперечив головою: він — мовляв — не чув нїчого, а якби справдї чув Праковский який вистріл, то хиба з гармати.

Але коваль і тим не вдоволив ся, лиш спитав півголосом тих, що перед ним сидїли:

— Ви не чули вистрілу?

Ті засьміяли ся. От історія — Праковский чув щось, чого они не чули. Сьмішно!

Они робили єму знаки руками, що нїчого не чули.

— А я єго так виразно чув — говорив коваль змішаний і наполоханий — присягну на то, що чув, присягну....

більше покупна, і оплачує ся добре тим, що садять єї на продаж. Але й для власного ужитку єсть то городовина дуже цінна, бо смачна і здорова, яко приправа до мяса а з солию до хліба в маслом і бриндзі, та пива, єсть для многих навіть дуже любленим присмаком. Таку городовину варто мати у себе в городі, чи то на продаж, чи для власного ужитку. Редьковка ще тим важнійша, що єї можна мати заєдно молоду що найменше через вісім місяців а в добрім господарстві навіть через одинайцять місяців в році. Єсть богато родів редьковки: найранша ерфуртска, темночервона, трохи подовгаста, сїє ся в теплі скрині від січня до цьвітня, а на грядки, від від цьвітня до вересня; шкарлатка, ясночервона, трохи остра, сїє ся на грядки від цьвітня до вересня; жовта віденьска, рання знаменита, вчисляє ся вже до лїтних і сїє ся на грядки від цьвітня до серпня, і т. д. Редьковка любить добру, пухку, але не сьвіжо згноєну землю. Щоби мати заєдно сьвіжу редьковку, треба єї сїяти що 14 днів. Для домашного ужитку можна єї сїяти помежи салату, карафіоли і т. п. Редьковка любить богато води, і длятого треба єї в лїтї бодай два рази на день підливати; чим більше підливати, тим она буде делїкатнїйша і смачнїйша; в противнім случаю легко стовбурів і стає некуча. По засїяню треба землю приплескати, а редьковка буде круглїйша і буде мати красну форму.

— Причини неурожайности дерев овочевих можуть бути так ріжнородні, що нераз і найліпшому знатокови трудно їх відгадати. Длятого хочемо тут звернути на них увагу: Найпершою причиною єсть хиба в самім дереві і єго засадженю. Дерева, що мають слабе коріне, будуть слабо відживляти ся і слабо родити. Так само і дерева, що засаджені за глубоко або в за холодним ґрунті. Важна також річ добір відповідної сорти, бо бувають сорти, що цвитуть буйно, і такі, що цвитуть і родять лиш дуже слабо. В такім случаю треба дерево перещепити. Важна дальше річ, щоби вибрати відповідні зрази до щіпленя (Гляди понизше переписку: В. В. Срдп.); треба вибирати з молодих однорічних галузок, стоячих на вершку або до полудня а при тім треба уміти розріжнити пупінки цьвітові від пупінків листкових. Причина може лежати і в ґрунті: може він не мае відповідної поживи; в такім случаю потреба навозу потасового і фосфорового, почавши від червня треба підливати дерева підпущеною гноївкою.

Переписка господарска.

Ів. Фед. у Львові: Фірма Schulz & Co. нам не звістна. А може Ви маєте на думці фірму Prokop u. Schulz in Friedland, Böhmen, котра торгує пчолами і всїлякими артикулами, потрібними до пчільництва? Друга подібна фірма есть в Країні: Erster Krainer Handelsbienenstand in Weichselburg, Krain. Може придасть ся також і слїдуюча адреса: Raimund Friedrich, Leiter der Ersten Wiener-Bienenzuchtanstalt in Wien XVIII. Gerstthoferstrasse 34.

В. В. Срдп.: На Ваше питане: „Чому щепа, котра мае вже 6 літ, буйно росте а не родить?“ — дістали ми від одного з наших читателїв, п. Лотоцкого, ще одно поясненє, котре тут подаємо а за котре складаємо єму тут сердечну подяку. П. Лот. пише: „Чому?! Причина лежить в тім, що той, хто щепив, вибирав на зрази прути (памолоди) з відноги (Прим. Ред.: О скільки знаємо, то відногами називають в деяких сторонах нашого краю бічні галузки, виростаючі з головної галузи по боках) такі, котрі ще й за шість лїт були би не родили, если би на своїм первістнім місци були позіставлені. Звичайно вибирають на щіплене найкрасші памолоди, і то нїчого злого в тім; але дивити ся треба на то, щоби прутя зразові походили з галузий, котрі дійстно вже родили. От і причина, чому деякі щепи довго не родять, а инші навіть на другий рік по щіпленю уже родять! Взяти примїром: щіпити галузкою, котра мае цьвітові пупінки, то й в першім році буде цвисти щепа“.

Яр. Рогоз. в Шишк.: Той штучний гній, про котрий питаєте, а про котрий ми згадували в 37-ім числї єсть добрий не лиш до вазонків, але й для малих городів. Єсть то т. зв. мішанина проф. Ваґнера (в Дармштадтї). В тім лиш біда, що того навозу у нас не дістане, а аптикар єго не зробить. Впрочім штучний гній аж з аптики був би занадто дорогий. Длятого ми не поручаємо уживати того гною, а коли ми про него писали, то лиш длятого, що два чи три роки тому назад нас запитувано о такий штучний навіз для цьвітів у вазонках. Сего року знов хтось запитував, а ми просто повторили лиш то, що сказали перед кількома роками. Впрочім на упертого можнаби той штучний гній до цьвітів спровадити собі з Берлина від фірми M. Kruppau Teltower Str. 1. Але обійдесь без того. Таку саму службу зробить і штучний гній або т. зв. „живна сіль“ — Nährsalz від фірми Ands. Ad. Markl's Söhne Wien I. Am Hof 13. Один ґрам або два тої соли розпускає ся в лїтрі води і підливає ся нею. Кільо тої соли коштує 40 кр. Тої соли можна уживати користно і в городї. На 1 квадратовий метер скопаної землї посипує ся до 50 ґр. тої соли і заскороджує ся граблями на 10 цент. глубоко, а відтак сїє ся насїнє. При підгортаню можна ростини підсипувати тою солию, а дощ опісля єї розпустить. Але треба й то памятати, що нїякий гній не поможе, коли хтось не уміє коло ростин добре ходити.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

— Машинки до робленя щільників. Поступові пасїчники знають, що коли пчоли дістануть готовий щільник, то в тім самім часї приспорять далеко більше меду як коли-б мусїли ще й віск робити. Отже штучне робленє щільників дає двояку користь: пасїчник може добре зужити свій власний віск і може мати більше меду. Такі машинки до робленя щільників вирабляє вже кілька фабрик. Инша річ очевидно, чи они дійстно практичні, а хоч би й були практичні, то ще питане, чи кождий пасїчник міг би ними вирабляти такі щільники, котрі би могли бути дійстно до ужитку. Річ фабрики захвалювати свій виріб, але річ закупника купувати лиш то, що дійстно практичне і вже випробоване, а для него специяльно дійстно догідне.

Цїна худоби і мяса. На львівскім торзі 5 цьвітня: За воли живої ваги 350 до 450 кільо плачено по 22 до 29 зр.; за корови живої ваги 350 до 450 кільо по 20 до 26 зр.; за бугаї живої ваги 400 до 600 кільо 23 до 28 зр. за 100 кільо. — Мясо в різници плачено задне по 40 до 47 кр., переднє 45 до 52 кр. за кільо.

Цїна продуктів: На торзі в Празї дня 3 с. м. плачено яйця сьвіжі чеські і моравскі по 1·40 до 1·45 зр.; российскі і угорскі по 1·35 до 1·40 зр. за копу транзіто. — На торзі у Відни дня 6 с. м. плачено смалець по 55 до 55.50 зр. за 100 кільо разом з бочкою; — солонину білу (без опакованя) по 47·50 до 48·50 за 100 кільо. — Крохмаль пшеничний плачено в Празї дня 6 с. м найлїпший по 25·50 до 26·— зр., дуже добрий по 24·— до 25·— зр., середний і простий після вигляду по 14·50 до 19·— зр.

Каспер Фолькушгазі, що співав побожно псалом, воркнув невдоволений:

— Старий дурень! Удає, що чує!

А молодий кушнїр з Рошмалї, зложивши руку в трубку, сказав добродушно:

— От, батьку, най вам нїчо не здає ся; нїхто не стріляв. Вірте нам, ми добре чуємо, тай сидїть тихо.

Але Праковский не міг вже спокійно усидїти. На єго лици видко було незвичайне змішане, а єго руки так дрожали, коли ховав очиці до шабатурки, що не міг їх вложити. І він таки сховав їх до кишені та встав, аби вийти з лавки, але то було трохи тяжко з огляду на грубих панів, що в нїй сидїли. Декому з них наступив на нагвітки, аж вкінци в великим шумом вискочив на камінний поміст.

Всьо видивило ся на него. Що стало ся? Чого виходив Праковский? Шепіт роздав ся між людьми, відтак притишений сьміх.

Він бідний чув вистріл. Чи то не сьмішне? Глухий як пень і чує вистріл, а ми єго не чуємо. Чиж не сьміяти ся з старого?

Очи всїх присутних блищали насьмішкою, навіть сонце, що в тїй хвили продерло ся крізь хмари, усьміхало ся. Але Праковский пробивав ся руками і ногами крізь товпу дівчат і питав з наполоханим, блудним поглядом і глухим, але лагідним голосом:

— Ви не чули вистрілу, дівчата?

— Нї, нї, нїхто не чув нїчого.

— Дивно, дивно!

Єго лице ставало чим раз жовтїйше, воскова́те, немов у трупа. Тай справдї була дивна річ, бо нїхто вистрілу не чув; а хоть би й чув, то що з того? Може який непотріб-хлопчище випалив з пістолета, або який пастух стріляв на водну качку? Як можна чимсь таким так зворушувати ся? Праковский пішов і до фірманів та питав, чи не чули вистрілу. Але й они лиш похитали головами:

— Тут нї один батіг не рушив ся, прошу пана.

І так з голою головою — бо капелюх забув у лавці — побіг Праковский домів, вхопив в кухни за ковнїр хлопця, що жартував з наймичкою і крикнув:

— Хто то тепер стріляв?

— Я нї — відповів хлопець невинним голосом. — Як можете щось такого погадати?

І він знов вийшов на двір, аби розпитати сусїдів. Між тим вийшли люди з церкви і принесли єму капелюх і молитвенник, але старий навіть не сягнув рукою по то, лиш заєдно питав перехожих, чи справдї нїчого не чули та заєдно воркоѓів вітхаючи:

— Дивно.... дивно....

*　*　*

Такі річи в Кріжнов уважають ся за великі подїї. Цїле село о нїчім иншім не говорило, лиш о тім, що Праковский чув вистріл.

Дїд оповів о тім дома при обідї і тут кождий усьміхав ся.

Але насьмішки притихли, коли по чотирох днях прийшла з Міляна вість, що там в недїлю в полудне позбавив себе житя в касарни вистрілом з пістолета поручник Шандор Праковский.

— Бідний хлопець — сказав дїд сумно — тому винен Пірошкин лист.

— Бідний старий Праковский — сказала мати і сльоза покотила ся з єї хороших очий — він чув той вистріл.

І мене зворушила та вість, але слова матери ще більше мене здивували.

— Алеж мамо, то чей неможливе.... так далеко! Як ви можете говорити щось такого?

Але мати лиш пригорнула мене з любовію до себе і погладила нїжно рукою по волосю.

— Ти ще тепер того не знаєш. Але колись спізнаєш, що серце родичів бачить дальше як око і чує лїпше як ухо. Тепер ще ти того не знаєш.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 8 цьвітня. До Fremdenblatt-у доносять з Берлина, що в тамошних міродайних кругах не знають нїчого о проєктованім зъїздї трох монархів в Скерневицях.

Відень 8 цьвітня. Міністер фінансів др. Кайцль вернув з Дальмациї до Відня.

Гай (Hay, в Бельгії) 8 цьвітня. В тутешнїй кріпости експльодував ґранат, при чім згинуло 2 вояків на місци, а 2 офіцирів і 5 вояків єсть тяжко ранених. Вибух завалив цїлу улицю румовищем.

Ню-Йорк 8 цьвітня. Палата предсїдателя „Товариства для огріваня парою“ Андюса згоріла. В огни згинули жінка Андроса, теща, 4 дїтий і 6 осіб з челяди.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

ІНСЕРАТИ.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).